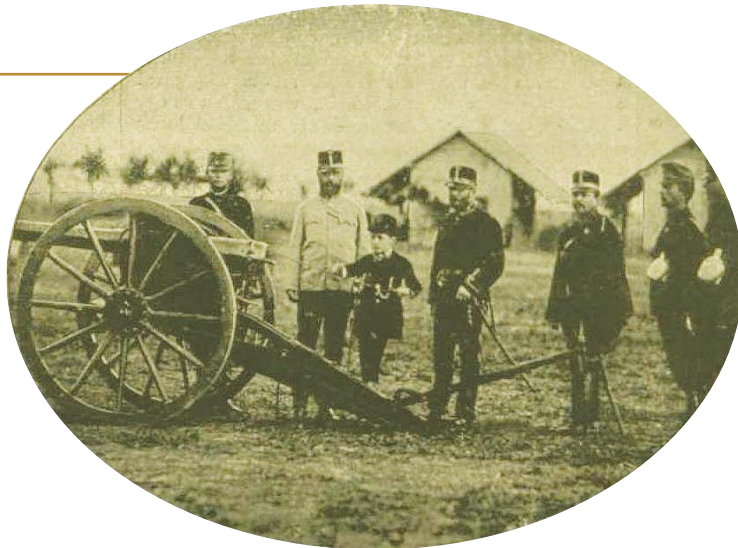

A magyar média részletesen beszámolt róla, hogy 2013. szeptember 18-án a Magyar Nemzeti Múzeumban kiállítás nyílt Friedmann Endre, világszerte ismert nevén Robert Capa fotóiból. Végignézve a képeket, el kell ismerni, komoly művészet ez, mely képes egy pillanatba sűríteni az örökkévalóságot. Ugyanez az érzés kerített hatalmába, amikor Pécs egykori kitűnő fotográfusának, Zelesny Károlynak a munkáival találkoztam.

Zelesny a dualizmus korának legjelentősebb pécsi fényképésze volt. Izgalmas korban alkotott, mert ő még látta a soknemzetiségű várost, ahol sokácok, németek, zsidók és magyarok éltek egymás mellett. Négy évtizeden keresztül fotózta a baranyai arisztokrata családok tagjait és a megszerzte használt különböző népviseletet. Hú tanúja volt Pécs dinamikus fejlődésének, megélte, ahogy az alig tizenötezer fős város lakossága ötven év alatt majd' megháromszorozódott a századfordulóra a szénbányászat és a

ambiciózus fiatalembernek. Zelesny a műtermét a Király utca 8. szám alatti Hattyúházban nyitotta meg 1875-ben. Képeit több kiállításon is bemutatta, Szegeden például 1876-ban elnyerte a „Haladás és versenyképesség” ezüst érdemérmét. Sikerein felbuzdulva külföldön is megmérte magát, 1877-ben Bécsben jutalmazták, 1896-ban pedig Párizsban kapott nagydíjat a kiállított képeiért.

Sikereinek köszönhetően az 1880-as években műterme felkapottá vált, a gazdag pécsi polgárcsaládok egymás-

an kiérdemelt. Nevezetes, a kiállított képek között országszerte szeretett Józsi főhercegünk fiának a magyarosan nevezett „József” főhercegnek képe is azon jelenetet ábrázolva, midőn a kis vitéz múlt év őszén a helybeli sátorbortban egy ágyút elsütött” – méltatta Zelesnyt a helyi sajtó. A királyi családtagokról készített képeknek köszönhetően 1884-ben megkapta az udvari fényképészi címet. A siker hatására új műterembe költözött, miután kibérelte a Széchenyi téren álló Löwy-palota tetőtérét. 1885-ben elkészítette Pécs szinte azonnal elhíresült látképét, ami révén a nagyközönség megismerte a várost. A Vasárnapi Újság rendszeresen vásárolt tőle képeket a népszerű folyóirat díszítésére. Sikereinek csúcán, 1886-ban, a szakma nyomására a fényképészeti kiállításon első díjat kapott.

Zelesny neve egyet jelentett a minőséggel, ezért 1913-ban bekövetkezett haláláig az ő neve alatt jelentek meg a felvételek. Időközben Emília lánya és Ottó fia is bekapcsolódott a vállalkozásba, és mindketten tehetséges művészek számítottak. Halálával a pécsi fényképezés első nagy korszaka lezárult. Műterme egészen 1951-ig működött, az államosítás azonban eltüntette a család nevét a város előkelőinek sorából. Csak remélni lehet, hogy lesz még új aranykor a 21. században a város fotóművészei számára.

LEJEGYZETTE: DR. VARGA SZABOLCS

Pécs fotográfusa

Zelesny Károly (1848–1913)

már hagyományos iparágaknak számító egyéb üzemek felfutásának köszönhetően.

Zelesny Károly valószínűleg iparos családban látta meg a napvilágot 1848-ban az erdélyi Besztercén. Bár eredetileg asztalosnak tanult, érdeklődését korán felkeltette az akkor újdonságnak számító fényképezés. Az alapokat szülővárosában sajátította el, majd Pesten, Párizsban és Szegeden tanult tovább. 1872 végén megérkezett Pécsre, ahol feleségül vette a város első női fényképészt, Patz Alojziát, akinek édesapja is tartott fenn fotóműtermet. Házasságukból kilenc gyermek született.

Zelesny kifejezetten újtó szellemnek számított, fényképein kimutatható a fotózás technikai fejlődése. Szüksége is volt erre a habitusra, mert letelepedése pillanatában már három fényképész is dolgozott a városban, akik között ki kellett harcolnia a helyét az

nak adták a kilincset. Sikerében közrejátszott, hogy 1883-tól már színezett technikával készítette a felvételeket. A város is több esetben őt kérte fel a fontos beruházások dokumentálásával. 1883-ban József főherceg a családjával együtt látogatott a városba, hogy megtekintse az itt folyó hadgyakorlatot. A királyi rokon nagyon érdeklődött a haditechnika iránt, ezért elsütetett egy ágyút. Zelesny például ezt a pillanatot is megörökítette masinájával. „Nem mulaszthatjuk el dicséretünkkel kitüntetni Zelesny urat állandó igyekezetéért, melyet ez alkalommal is, valamint a színes fényképek sikerült előállításáért, versenyezve a külfölddel, méltó-

A neves elődeink rovat megjelenését a Grawe Életbiztosító Zrt. támogatja

www.grawe.hu